

NBA: beroepsorganisatie voor individuele accountants?

KRIS DOUMA

Kris Douma is voorzitter van de NBA

Na tien maanden NBA-voorzitterschap vragen sommige leden (en niet-leden) me waar mijn '100 dagen bevindingen' blijven. Dat lijkt mode onder bestuursvoorzitters. Dan hebben ze voldoende informatie vergaard om een agenda voor de komende vijf jaar te presenteren, met een stelligheid die me telkens weer verbaast. Overigens halen veel bestuursvoorzitters die vijf jaar helemaal niet. Bovendien maakt een bestuursvoorzitter van een organisatie zoals de NBA geen 'strategie' in z'n eentje. Wel heeft het bestuur een traject ingezet onder de noemer 'strategische update', waarover spoedig meer, onder andere op de ledenvergadering. Vanzelfsprekend heb ik daar mijn observaties ingebracht, waarvan ik er graag één deel. De NBA lijkt namelijk in toenemende mate een brancheorganisatie te worden.

Toen ik in 2015 projectleider was voor de invoering van de 53 maatregelen 'In het publiek belang' realiseerde ik het me misschien nog niet voldoende. Maar terugkijkend valt op dat de meeste maatregelen niet op het beroep waren gericht, maar op de kantoren. Slechts acht maatregelen waren gericht op de individuele accountant en de rest (45 maatregelen) 50-50 gericht op ofwel NBA en AFM, ofwel de kantoren.

Al die maatregelen zijn in lijn met de kerntaken van de NBA: goede beroepsuitoefening, eer en stand, opleiden en collectieve belangenbehartiging, maar

wel overwegend gericht op het kantoor/de accountantsorganisatie. Acht jaar later staan deze onderwerpen nog steeds prominent op de NBA-agenda en op de agenda van de Stuurgroep Publiek Belang. Ook de commissies die naar de sector keken (MCA en CTA) richten hun aandacht op tal van 'kantoorissues'. De afgelopen jaren besteedde de AFM veel aandacht aan de kwaliteit van de controledossiers bij de kantoren. Aangestuurd door de kwartiermakers kijken we naar *audit quality indicators*, die ook een hoog 'kantoorgehalte' hebben. Ten slotte ligt er een wetsvoorstel waarin de NBA een 'aanwijsbevoegdheid' krijgt voor controleplichtigen die geen accountantsorganisatie (!) kunnen vinden.

In de dagelijkse praktijk zien we eveneens het toenemende belang van de kantoororganisaties en zien we ook waar het begint te schuren. De ondertekenende accountant is in het overgrote deel van de controles leider van een team. Vaak zitten daar zelfs mensen in die in andere landen werken. Bovendien zitten in het team steeds meer verschillende specialisten. Er wordt soms een forensische expert ingevlogen. Er kijkt een OKB'er mee. Bovendien zijn niet alle teamleden accountant. Steeds vaker zullen ook IT-experts, ESG-deskundigen of duurzaamheidsspecialisten deel uitmaken van zo'n team. Toch tekent de accountant nog als individu, en 'geniet' (*sic*) daarbij eventueel van de daaraan gekoppelde tuchtrechtelijke consequenties. Vanuit de praktijk ontstaat

de vraag 'wie' er nu eigenlijk 'tekent' voor dat 'getrouw beeld': de individuele accountant of het kantoor? Zowel het dagelijkse werk als de opeenstapeling van maatregelen van de afgelopen jaren, de rol van accountants in de samenstelpraktijk bij de NOW-controles en bij de terugbetaling van opgelopen belastingschulden door mkb-ondernemingen, roepen ook daar steeds meer kantoorgerichte vragen op.

Maar de afkorting NBA staat nog steeds voor Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants: lees individuen! Dus niet 'Nederlandse Brancheorganisatie van Accountantskantoren'! Of is de NBA in de praktijk ongemerkt die richting al lang ingeslagen? Denken en werken we als NBA nog wel vanuit het perspectief van de individuele beroepsbeoefenaar? Als we, met behoud van onze publiekrechtelijke status, de koers richting 'Nederlandse Brancheorganisatie van Accountantskantoren' maken, hebben we dan wel bedacht wat dat betekent voor de NBA, voor het soort organisatie die de NBA is, voor de activiteiten, voor de service, de dienstverlening aan leden, voor de bestuurlijke governance van de NBA, voor de wet etc.?

Het zijn vragen die de afgelopen maanden bij mij opkwamen. Over deze vragen spreekt het NBA-bestuur de komende tijd graag met leden, kantoren en belanghebbenden. Ik heb nog geen antwoorden, maar hopelijk wel uitdagende vragen? ←